

Stručni saradnik - istraživač u Specijalnom rezervatu prirode Zasavica, Mihajlo Stanković po profesiji šumarski tehničar, rodom iz Sremske Mitrovice, veliki je zaljubljenik u prirodu. Kada ga ugledate, onako „naoružanog“ sa svim njegovim aparatima za praćenje, posmatranje i beleženje stanja na terenu, shvatite da je on pravi čovek na pravom mestu. U Parku prirode Zasavica je od samog početka, a ove godine će biti ravno petnaest godina. Bilo da vodi grupe turista brodom po vodenom toku Zasavice, drži javni čas grupama u Vizitorskom centru ili pašnjakom Valjevac, Mihajlo objašnjava, edukuje i ukazuje na ogromnu neprocenjiv značaj Zasavice, zaštićenih vrsta, onih koje su ponos ovog rezervata prirode. Mihajlo kaže da mu je dnevni teško nadoknadljivi rekord bio prošle godine, kada je na brodu „Umbra“ sedamnaest puta pričao priču o istom, a mi smo ga slušali tri puta i svaki put je bilo upečatljivo, ispričano sa nesmanjenom ljubavlju i žarom.

Kada ga slušamo, čini nam se da poznaje svaku biljku i svaki pojedinačan primerak životinje, ptica koji preleću ili se gnezde u ševaru i tršćaku. Mihajlo svakodnevno pomno skuplja materijal i šalje naučnicima na identifikaciju. Do sada je na Zasavici identifikovano 35 novih vrsta flore i faune za Srbiju, mada pouzdano zna da nekih primeraka ima i u drugim krajevima Srbije, njih niko nije identifikovao.

Mihajlo Stanković se preko 25 godina bavi terenskim istraživanjima i saradnik je skoro svih naučnih institucija, koje se bave ekologijom i srodnim granama. Do sada je obavio 83 naučna rada i privodi kraju četvrtu knjigu, Prva knjiga bila je posvećena opštim prirodnim vrednostima Zasavice. Druga knjiga, "Vodozemci i gmizavci Zasavice" nastala je kao rezultat desetogodišnjeg istraživanja. Treća knjiga je "Ptice Zasavice" i dok se četvrta privodi kraju, peta, o gljivama u Zasavici u kojoj je nađeno 356 vrsta gljiva, se već piše.

Iako je Mihajlo Stanković zaposlen u Zasavici, kao saradnik ima „pod nogama“ čitavu Srbiju, Makeduniju, Srnu Goru i BiH. Kada obilazi neko područje najveću pažnju obraća na globalnu očuvanost terena. To je njemu mnogo bitnije od idilične slike uređene prirodne baštne, jer broj vrsta govori o tome da li je teren očuvan ili nije. Broj biljnih i životinjskih vrsta su parametri koji mu daju jednu sliku o stanju tog prostora. To što mnogima cvetna livada izgleda zanosno, dominantna biljka njemu ukazuje na oblik degradacije tog staništa, tako da estetsku stranu ne

uzima kao merilo vrednosti područja, već su to retke vrste i prisustvo određenih vrsta od međunarodnog značaja.

Jedan od najinteresantnijih prirodnih poteza u Srbiji koji ga je zadivio je Golijska reke i Golija i Tičije polje sa vuklanskim terenom kod Brodareva, između Ozrena i Peštareke visoravni. Ipak, jedna je stvar bogatstvo prirode i staništa Srbije, a sasvim druga, naš odnos prema njima. O tome kaže:

-Srbija ima dosta staništa naseljenih retkim vrstama živog sveta, samo je sasvim drugo pitanje kako se mi prema njima odnosimo. Prema mom istraživanju, u 99% slučajeva takva staništa najčešće pretvaramo u šumske plantaže ili ih isušujemo, ako su močvarna, jer je ekonomski momenat najčešće presudan. Zaštita prirode je na veoma niskom nivou i sistemski nije regulisana. Džabe ja čuvam nešto ako mi par kilometara odavde zapale strnjiku i onda mi uništi staništa nekih retkih vrsta. Još je mala svest ljudi za ekologiju i mora mnogo da se radi na edukaciji, pogotovo mlađih, o značaju prirode. Suviše se savremeni čovek odvojio od prirode i zatvorio u beton i ne vidi ništa osim betona i profita.

-Zasavica je pik koji u dijagramu štrči i usamljeni je slučaj među sličnim rezervatima. Kao i u svim drugim slučajevima, ne možemo uzimati ekstreme za primer. Izuzecima kakva je SRP Zasavica, trebamo težiti, ali nikako ne možemo na primeru ovog našeg parka prirode da zaključimo da se mi prema prirodi ponašamo čuvarno, zaštitnički, jednostavno pošteno. U Srbiji nažalost, ima mnogo izuzetno interesantnih oaza retkih vrsta flore i faune, ali oni nikada neće zaživeti životom koji im pripada.

Zvuči tragično, ali istinito. Svi se slažu da je Srbija prirodnom obdarenom zemljom, ali upravo zbog tog „obilja“ nismo naučili da se blagonaklono odnosimo prema njoj. I kao što je istina da čovek počene da ceni nešto tek kada to nešto izgubi, po rečima iskusnog Mihajla Stankovića razumeli smo da za nas još nije prekasno i da možemo, samo ako hoćemo, da spasimo ovo što nam je preostalo. Na delu je to pokazao malobrojni tim entuzijasta i ljubitelja prirode mačvanskog rezervata Zasavica koji prednjači u istraživanju prirode, a priroda im vraća retkostima koje otkrivaju. Zato su ovakvi ljudi posebno dragoceni, a ostali samo treba da slede njihova iskustva.

